

FÖLEMELT KEZEKKEL

Eljött Amálék, és megtámadta Izráelt Refidimben. Akkor ezt mondta Mózes Józsuének: Válassz ki férfiakat, vonulj ki, és ütközz meg Amálékkal! Én pedig odaállok holnap a halom tetejére, és Isten botja a kezemben lesz. Józsué úgy cselekedett, ahogyan Mózes mondta neki, és megütközött Amálékkal. Mózes, Áron és Húr pedig fölment a halom tetejére. És az történt, hogy valahányszor Mózes fölemelte kezét, Izráel volt az erősebb, amikor pedig leengedte a kezét, Amálék lett az erősebb. De Mózes kezei elfáradtak. Ezért fogtak egy követ, alája tették, ő ráült. Áron és Húr pedig tartotta a kezét, az egyik erről, a másik amarról, úgyhogy két keze fölemelve maradt naplementéig. Így győzte le Józsué Amálékot és annak hadát fegyverrel.

2Móz 17,8-13

Ennek a történetnek az előzménye, hogy Isten csodálatos erővel kiszabadította az Ő népét a rabszolgaságból és vezeti őket az ígért földje felé. Ütközben pedig váratlanul rájuk támadnak az Amalékiek. Nem voltak ők felfegyverezve, nem vonult mellettük katonai kíséret.

Nem nehéz elképzelnünk milyen az, amikor egy egész nép, mindenki, az aggastyánoktól az újszülöttekig ott mennek, próbálják terelgetni azt a kevés állatot is, amijük volt és viszi mindenki a hátán, vállán a kevés holmit. Ezt mindenképpen meg kell menteni. Ha ezt elveszik tőlük, semmijük sem marad.

Ezek a bizonyos Amalékiek Ézsauanak a késői utódai voltak, afféle rabló beduin törzsekből állt ez a szövetség, és abból éltek, hogy a pusztán átvándorlókat kifosztották.

Ez arra is figyelmeztet minket, hogy Isten népe sose kezd harcot, de fel kell készülnie arra, hogy megtámadják. Ez kezdettől fogva így van. Napjainkban is így van. Sokféle támadás éri Isten gyermekeit és Isten népét, úgy is, hogy a légynek sem ártanak. Sőt akinek lehet, igyekeznek használni. Sokféle támadás éri a hitünket. Sokféle támadás fenyegeti a csendünket, a nyugalmunkat. Most az utóbbi időben megfigyelhető, hogy az ördög különösen célba vette hívő emberek házasságát. Támadja a világ a gyerekeinket. Pontosan ellentétes hatások érik őket folyamatosan, mint amit otthon kapnak, meg a gyülekezetben. Sokféle támadás éri a gyülekezeteket. Ahol van komoly lelki élet, ott még inkább...

Ezzel nekünk számolnunk kell. Nem kell felháborodnunk miatta, nem szabad elkeseredni miatta, de fel kell készülni a védekezésre. Mi senkit sem támadunk meg, sőt ha lehet, a megtámadottakat védelmezzük, próbálunk segíteni, de azért nem nézzük, hogy elszedjék azt, amink van, tönkretegyék a gyerekeinket, és tönkretegyék a hitünket is.

Ez a történet azonban arra figyelmeztet, és ez a legfontosabb, amit ma ebből tanuljunk meg, hogy ezek a harcok két szinten folynak. Azt olvastuk, hogy Józsué harcolt lent a völgyben, Mózes a maga fegyverével harcolt fenn egy dombon. Józsué fegyverekkel védi a népet azok ellen, akik fegyverekkel támadtak rá. Mózes pedig egy különleges fegyvert, az imádság fegyverét használja. De ez egyáltalán nem mellőzhető, sőt kiderül, hogy a csata lent zajlik a völgyben, de fenn a dombon dől el a kimenetele. És ez az, amit nekünk nem szabad elfelejtenünk.

Sokféle csatározás zajlik lenn a völgyekben, kérdés az, hogy vannak-e, akik ismerik és tudják használni az imádság fegyverét, és használjuk-e ezzel a hittel, ilyen állhatatossággal, mint ahogy azt Mózes tette itt. Mózes itt már nyolcvan éves elmúlt, Áron, a bátyja még idősebb volt, és mégis részt vesznek ebben a csatában a maguk fegyvereivel, a maguk módján, de végül is az ő magatartásukon múlott, hogy Amálék kerekedik-e felül vagy Isten népe.

Amíg Mózes kezei fenn voltak, az akkori imatartás ez volt: tartom a tenyeremet Istennek, ide kérem szépen a te ajándékaidat, a te segítségedet. Egyben azt is kifejezte ez, hogy kiszolgáltatom magamat neked. Nem mutogatok, nem magyarázok, nem védekezem, Istenről nem kell félnem, de tartom a kezemet, hogy tudja hova adni az ajándékot. Ez nagyon kifejező imatartás. Próbálják ki, meddig tudjuk így tartani a kezünket? Nem sokáig.

Viszont ez sorsdöntő volt, hogy Mózes tud-e folyamatosan imádkozni. Mert mihelyt leengedte a kezét, az ellenség kerekedett felül. Mihelyt újra imádkozott, noha kisebbségben volt Józsué, ők kerekedtek felül. Sorsdöntő tehát, hogy hangzik-e ez a fajta imádság.

Két szinten zajlanak a csatározások: lent a völgyben és fent a dombon. Sok ember csak az alsót ismeri. A legtöbben az ütközetre készülve csak arra gondolnak: mennyi a mi erőnk, mennyi a rutinunk, hányan vagyunk, van-e gyakorlatunk benne, edzettek vagyunk-e. A mi erőfeszítéseink, a mi tervezésünk, a mi kapcsolatrendszerünk dönti el a csata kimenetelét.

A hívő ember tudja: ez mind nagyon fontos, de nem ez dönti el. Isten dönti el. Ott fenn dőlnek el a csaták. Aki felülemelkedik ezeken a csatározásokon, tudja használni az imádság fegyverét, annak a szerepe minden ütközetben sorsdöntő lehet. Hogy mennyire csak ezt az alsó csatározást ismerik a legtöbben, arra utal a 127. zsoltár is, ahol Isten arra figyelmezteti az Ő népét, hogy el ne felejtsek a magasabb szintet. Azt mondja: Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői. Kell, hogy dolgozzanak, de ha az Úr nem építi, hiába. És ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáznak az örök. Meg kell szervezni az őrseget, be kell osztani a váltást. Ez mind nagyon fontos, de van egy másik szint is, és ott dől el a csaták kimenetele.

Hisszük-e mi ezt? Csak néhány egyszerű hétköznapi példát mondok, hogy a hívő emberek életében valóban két szinten zajlik minden csata.

Gyerekevelés. Próbálkozunk mindnyájan. Minden szülő tapasztalatlan, és minden gyermek más. Nincs rutinos nevelő a szülők között. Sorozatosan olyan helyzetek előtt állunk, amilyen még nem volt, mert öt éves még nem volt, tizenkét éves sem volt, húsz éves sem volt. Minden helyzet új. Próbálkozunk, minél kevesebbet rontunk el. De hívő szülők már a gyermekük világrajövetele előtt imádkozik értük. És használjuk az imádság fegyverét. És miközben sok minden elrontunk, elmulasztunk, rossz példát adunk, Isten mindezt ki tudja pótolni, helyre tudja igazítani. Amit egy szülő, ha megfeszül, akkor sem tud adni a gyermekének, Isten ezeket a kincseket is elkészíti és átadja nekik. Ha ez kimarad, akkor csak az valósul meg, amit a szülő meg tud valósítani.

Vagy a napi munkánk. Fontos, hogy pontosan, megbízhatóan, lelkiismeretesen végezzük. De minden hívő ember tudja, hogy a munka minőségét, a munkásnak, a dolgozónak a kedélyét, az egészségi állapotát, a türeklenségét milyen döntően befolyásolja az, ha mint hívő állandó kapcsolatban van mennyei Atyjával. És nem munka helyett, de munka közben is tartja vele a kapcsolatot, kap tőle tanácsot, útmutatást, vigasztalást, ötleteket, fizikai erőt, még az időnkét is meg tudja

sokszorozni Isten. Egészen más úgy végezni ugyanazt a munkát, hogy csak magamra számíthatok, vagy úgy, hogy ismerem az imádság fegyverét, forgatom azt, másokért is, másokat is hordozok, és ahogy a múltkor láttuk meggyőző bibliai és mai példákon, egy ilyen emberen keresztül Isten áldásokat áraszd be a nem hívők közösségébe is. És ugyanez érvényes a lelki munkára is.

Még egy ilyen harcot említek, amit remélem mindannyian ismerünk: harcolunk a bűneink ellen. Nem akarok ilyen maradni, amilyen vagyok. Egyre inkább megmutatja Isten, hogy mi utálatos neki az életemben, azt én is utálok, de nem állok meg itt, szeretnék szabadulni tőle. Itt is két szinten folyik a harc. Az egyik szint az, hogy ha valaki az alkoholizmusból megszabadult, akkor ne menjen kocsmába. És hiába kínálják, ne fogadja el azt a kis pohárkát se. Ez folyik itt lenn. De közben maradjon kapcsolatban szabadító Istenével, aki még az alkohol utáni vágyat is kivieszi a szívéből, ott ihatnak előtte, és nem zavarja. Ezt orvosok nem tudják elérni, ezt a szabadító Isten tudja. De noha ez így van, akkor se menjen be a kocsmába a munkatársakkal.

Az imádság tehát nem csupán a hívő ember kegyességének egy fontos megnyilatkozása. Az imádság végképp nem olyan luxus, ahogy valaki egyszer mondta: ráérő emberek hasznos időtöltése. Durván úgy mondják: addig sem a kocsmában van. Szó sincs erről! Aki tudja, hogy mit jelent az imádság, és most ezt szentül mondom, jól értsük: aki tud imádkozni, annak az imádkozása sorsdöntő mindenféle körülötte és benne zajló csata kimenetelét illetően. Úgy, ahogy itt ebben a történetben is láttuk.

Isten célja nem az, hogy a mi kívánságaink teljesüljenek, hanem az, hogy miközben a kívánságainkat elmondjuk neki, *"az Ő békessége, amely minden értelmet felülhalad, őrizze meg a szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban."*

Szeretném még egyszer hangsúlyozni: a harcok két szinten folynak. Ne akadjunk el ott lenn. Ott is meg kell tennünk, ami a mi feladatunk, de a hívő ember fenn a dombon tudja használni az imádság fegyverét. Egyéni, családi, gyülekezeti, népi gondjaink és szükségünk között kezdjük el sokkal buzgóbban és tudatosabban használni ezt a fegyvert. A személyes életünkben is, a családukbán is, a gyülekezetben is, országunkban is van mit odavinnünk Isten elé. Bízunk-e abban, hogy Ő tud segíteni? Bízunk-e abban, hogy úgy fog segíteni, ahogy az a legjobb? Akkor, amikor az a legalkalmasabb.

Hadd idézzem ismét ezeket az igéket a helyükkel együtt. A Habakuk 2,3-ban van ez a mondat: *"Ha készik is, bízzál benne."* Idéztem a Zsidókhoz írt levél 10. részének a 35. versét: *"Ne vessétek el bizalmatokat, mert annak nagy jutalma van"*. És idéztem a Lukács 1,45-öt: *"Baldog, aki hitt, mert beteljesedik neki mindaz, amit Isten megmondott."* Ámen.

HALOTTAK NAPJA REFORMÁTUS SZEMMEL

Steinbach József püspök

A halottak napja (november 2) a holtakról való megemlékezés napja a római katolikus egyházban. A clúnyi kolostorból indult el a holtakra való emlékezés és a holtakért való imádkozás szokása a X. században. A XIV. században általánosan is bevezették. Mára az előtte való nap, november 1 (mindenszentek) munkaszüneti nappá lett és egy országos „temetőjárás” kezdődik, amely a gyakorlatban messze

túlnötte a katolikus kereteket, ezért fel kell tennünk a kérdést, hogyan viszonyuljunk a halottak napjához mi reformátusok? Válaszaim: I. Bibliikus látással. II. Élő reménységgel. III. A feltámadás hitének lángjával.

I.

Mindenekelőtt egy rövid hittani-dogmatikai alapvetést kell tennünk, hiszen alapkérdésünk összefügg az élet, halál, megváltás, lélek halhatatlansága, test feltámadása kérdéskörökkel és az ezekre adott református válasszal. Mindezt azért tartom fontosnak tisztázni, mert ha reformátusként megállunk szeretteink nyughelyénél, akkor ne hamis képzelgéssel, hanem BIBLIKUS LÁTÁSSAL tegyük ezt.

A Szentírás az Élet szóval nem csak a pusztá létezését jelöli, hanem ez a kifejezés a földi élet mellett leginkább az örök életre utal.

A halál pedig teológiailag nem a lét ellentéte, hanem az Életé. A halál nem egyenlő a nemlét állapotával, hanem a halál az Élet, az örök élet hiányát fejezi ki. A bűneset óta megromlott élet, a bűnnel megfertőzött élet: ez a halál. A halál tehát az Élettől, az Istentől elszakadt lét. *„Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy”* (Jel 3,1). Ilyen értelemben a halál maga a kárhozat, amely a születéssel kezdődik és a testi meghalással végérvényessé válik, hacsak közben újjá nem születik az ember. A halál a testből és lélekből álló emberi személynek a halála. Emberi életünk a paradicsomi tragédia óta mindenestől, testestől-lelkestől, Isten jogos ítélete miatt halálra szánt, a halál börtönébe zárt élet, amiből semmiféle emberi erőfeszítéssel nincs menekvés.

Ámde Isten Krisztus halálból való feltámadása által áttörte egy ponton az emberi létünket körülzáró halálbörtön falát. Ezen a résen, de csak ezen az egyetlen résen át nyílt meg az út a halál világából az Élet világába. Hogyan? Az embernek még testi meghalását megelőzően meg kell halnia a bűn számára és újjá kell születnie Krisztusban a Szent Lélek által.

Mi a helyzet az emberi lélekkel? Pillanatig sem kétséges, hogy a lélek a testi meghalás bekövetkezése után is tovább létezik, de ez nem jelenti bibliai értelemben a lélek halhatatlanságát. Hiszen a halhatatlanság szónak csak akkor van értelme, ha az a kárhozat halálából való megszabadulást jelenti, erre pedig a lélek önmagától nem képes. Az ember mindenestől, testestől-lelkestől a halál uralma alatt áll. Éppen ezért kellett Krisztusnak meghalni és feltámadni, mert az emberi léleknek semmi olyan képessége és tulajdonsága nincs, ami őt a halálból a halhatatlanságba átemelné. A lélek nem maga az Élet; egyedül Isten maga az Élet, Ővé egyedül a halhatatlanság (1Tim 6,16). Nem a lélek halhatatlan, hanem a Krisztusba oltott lélek halhatatlan, és nem magától halhatatlan, hanem a Krisztusban való hit által.

Mit jelent a test feltámadása? Maga az anyag még nem test, csak a lélekkel megtöltött, megjelkesített anyag a test. Testem és lelkem együtt alkotják az egyéniséget. A test lényege tehát az, hogy a test a lélek „alakja”, az emberi személyiség megjelenése, tehát több és más valami, mint a testet pillanatnyilag alkotó anyaghalmoz. Testünkben átlag hétévente minden anyagrészcseke kicserélődik, mégis ugyanaz marad a testünk. A test lényegéhez nem tartozik hozzá egy bizonyos anyag. A Szentírás nem azt mondja, hogy ugyanaz az anyag támad fel, amely eltemetett, hanem hogy a test támad fel. Ugyanannak a személynek a teste támad fel, de nem ugyanaz az anyag. A Szentírás ezt az egységet és különbözőséget az „érzéki” és „lelki” test fogalmakkal jelzi. A testi feltámadás tehát éppen azt

jelenti, hogy Isten a halálon át is megőrzi az ember egyéniségét, személyazonosságát, tehát nem hiába reménykedünk a viszontlátás örömeiben.

II.

A tiszta biblikus látás mellett igen fontos, hogy ÉLŐ REMÉNYSÉGGEL álljunk meg szeretteink sírjánál.

A gyász, a fájdalom a Szentírásban egy legitim érzés. Még Jézus is könnyekre fakadt Lázár sírjánál. De az egész evangélium központi üzenete éppen az, hogy Isten megvigasztal, de nem úgy, ahogy mi vigasztaljuk egymást. Isten hatékonyan vigasztal, cselekszik értünk, kihoz a halálból, Krisztusban „megvált és harcol értünk”. Szeretteink sírjánál állva gondoljunk azokra a bátorító Igékre, amelyek ezt hirdetik: „*Nem hagysz engem a holtak hazájában*” (Zsoltárok 16,10), „*Valóban feltámadott az Úr!*” (Lukács 24,34), „*Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is él*” (János 11,25), „*Akár élünk, akár halunk, az Úr éi vagyunk*” (Róma 14,8), „*Hitben járunk, nem látásban*” (2Korinthus 5,7), „*Ez az a bizonyágtétel, hogy örök életet adott nekünk az Isten, és ez az élet az Ő Fiában van, akié a Fiú, azé az élet*” (1János 5,11-12)...számosat idézhetnénk még. Sokat segíthetne az Ige egyházához méltó emlékezésben az, ha szeretteink síremlékén szerepelne egy-egy ilyen bibliai Ige. Azért feltételes módban fogalmazok, mert sajnos még a református temetőekben is alig olvasható élő reménységre buzdító Ige.

Ez az élő reménység Krisztusban adatik, de mivel a végső bírák nem mi vagyunk, ezért minden sírnál megállhatunk ilyen reménységgel. Ígretünk van arra, hogy Isten az emberi élet utolsó percében is elvégezheti a megtérés csodáját. „*Isten nagyobb a mi szívünkénél!*” (1Jn 3,20) Az elhunytakért már nem imádkozunk, a döntés lehetősége számukra lezárult, de hálát adunk mindazért, amit Istentől rajtuk keresztül elfogadhattunk, amíg éltek, és bízva tekintünk előre. Ez a hit szenteli meg igazán emléküket.

Ez az élő reménység azonban halottak napján, szeretteink sírjánál állva különösen arra készíten bennünket, hogy feltegyük magunknak a kérdést, mi készen vagyunk-e, hitben járunk-e, Krisztusban vagyunk-e? Református értelemben minden halottak napja a Krisztus melletti döntésre, illetve a Megváltónkba vetett hit erősödésének fontosságára figyelmeztet. Arra, hogy „*nincs itt nekünk maradó várunk, hanem az eljövendőt keressük!*” (Zsidókhöz írt levél 13,14).

III.

Tegyünk fel végezetül még egy kérdést? Mi a helyzet a külsőségekkel? Szeretteink sírjánál állva a FELTÁMADÁS HITÉNEK LÁNGJÁT gyújtjuk meg szívünkben. Ezért a hitért könyörögünk. A feltámadás hitének lángja egyedül a Krisztus-hit olajából táplálkozhat, de ez a láng, éppen mert a „Világ Világosságának” lángja, beragyogja egész földi életünket és a halál árnyékának völgyét is. Megvigasztal, békességet és bizonyosságot ad az elköltözöttek tekintetében, és erőt ad, hogy jobban figyeljünk azokra, akik még itt vannak velünk.

Engem erre keményen megtanított az Úr. Édesapám, akit mélyen tiszteltem és szerettem, egy alkalommal a heti „unokázásból” hazafelé készülve, csendesesen így köszönt be nekem a lelkészi hivatalba, ahol én szokás szerint nagyon el voltam foglalva: „Fiam, neked soha nincs időm velem beszélgetni!”... Négy nap múlva a halálhírét kaptam. Ezzel köszönt el.

A feltámadás hitének lángja az elköltözöttekkel kapcsolatban bizonyossággal, az élőkkel kapcsolatban a szolgáló szeretet feladatával ragyogja be mindennapjainkat. A síron való gyertyagyújtás kérdése azért lényegtelen, mert a feltámadás hite nélkül katolikus részről sincs értelme, „bár szép a sok gyertya a novemberi temetőben”, de ez önmagában semmit sem segít rajtunk, ugyanakkor ha ezzel azt akarjuk kifejezni, hogy itt jártunk, és élő hittel emlékezünk szeretteinkre, miért ne tehetnénk? Ezen vitatkozni butaság! Nem bizonyos külsőségek betartásától vagy elvetésétől vagyunk reformátusok, hanem attól, amit e cikkben végig részleteztem. Mégis számomra biblikus hitünk kialakult külső megnyilvánulási formái is fontosak, ezért én szeretteim nyughelyénél a feltámadás hitének lángját gerjesztem fel szívemben. Közben az említett bibliai Igék mellett eszembe jut Erdélyi József verse is, amelyet azért idézek, mert a költeményt katolikus ünnepen egy katolikus kereszt ihlette, de református tartalommal zeng:

Megrítkul már a nyárfák levele,
Dúsan terült a réti fű vele,
Hosszan, amint ragadja el a szél,
Olyan, mint egy királyi, arany szemfedél.

Hazafelé már alkonyodni kezd,
Az útfélen feltűnik a Kereszt.
rajta csüng búsán az Ember Fia,
Lehajtott fején töviskorona.

Csak hulljatok ti, nyárfalevelek!
Repülj, idő! Én pajzsot emelek,
Arany pajzsot mely mint a Nap ragyog,
S az van ráírva, hogy feltámadok!

JOHN CALVIN

John Calvin - (1509-1564), French reformer and theologian
Born July 10, 1509 in Noyon, France, Jean Calvin was raised in a staunch Roman Catholic family. The local bishop employed Calvin's father as an administrator in the town's cathedral. The father, in turn, wanted John to become a priest. Because of close ties with the bishop and his noble family, John's playmates and classmates in Noyon (and later in Paris) were aristocratic and culturally influential in his early life.

At the age of 14 Calvin went to Paris to study at the College de Marche in preparation for university study. His studies consisted of seven subjects: grammar, rhetoric, logic, arithmetic, geometry, astronomy, and music. Toward the end of 1523 Calvin transferred to the more famous College

Montaigu. While in Paris he changed his name to its Latin form, Ioannis Calvinus, which in French became Jean Calvin. During this time, Calvin's education was paid for in part by income from a couple of small parishes. So although the new theological teachings of individuals like Luther and Jacques Lefevre d'Etapes were spreading throughout Paris, Calvin was closely tied to the Roman Church. However, by 1527 Calvin had developed friendships with individuals who were reform-minded. These contacts set the stage for Calvin's eventual switch to the Reformed faith. Also, at this time Calvin's father advised him to study law rather than theology.

By 1528 Calvin moved to Orleans to study civil law. The following years found Calvin studying in various places and under various scholars, as he received a humanist education. By 1532 Calvin finished his law studies and also published his first book, a commentary on De Clementia by the Roman philosopher, Seneca. The following year Calvin fled Paris because of contacts with individuals who through lectures and writings opposed the Roman Catholic Church. It is thought that in 1533 Calvin experienced the sudden and unexpected conversion that he writes about in his foreword to his commentary on the Psalms.

For the next three years, Calvin lived in various places outside of France under various names. He studied on his own, preached, and began work on his first edition of the Institutes of the Christian Religion, an instant best seller. By 1536 Calvin had disengaged himself from the Roman Catholic Church and made plans to permanently leave France and go to Strasbourg. However, war had broken out between Francis I and Charles V, so Calvin decided to make a one-night detour to Geneva. Calvin was invited by William Farel to help reform the church in Geneva. The city council resisted the implementation of Calvin and Farel's ideas, and both men were expelled. At the invitation of Martin Bucer, Calvin proceeded to Strasbourg, where he became the minister of a church of French refugees. He continued to support the reform movement in Geneva, and was eventually invited back to lead its church. Following his return, he introduced new forms of church government and liturgy, despite the opposition of several powerful families in the city who tried to curb his authority. During this period, Michael Servetus, a Spaniard known for his heretical views, arrived in Geneva. He was denounced by Calvin and executed by the city council. Following an influx of supportive refugees and new elections to the city council, Calvin's opponents were forced out. Calvin spent his final years promoting the Reformation both in Geneva and throughout Europe.

Calvin was a tireless polemic and apologetic writer who generated much controversy. He also exchanged cordial and supportive letters with many reformers including Philipp Melancthon and Heinrich Bullinger. In addition to the Institutes, he wrote commentaries on most books of the Bible as well as theological treatises and confessional documents, and he regularly

gave sermons throughout the week in Geneva. Calvin was influenced by the Augustinian tradition, which led him to expound the doctrine of predestination and the absolute sovereignty of God in salvation.

Calvin's writing and preachings provided the seeds for the branch of theology that bears his name. The Presbyterian and other Reformed churches, which look to Calvin as a chief expositor of their beliefs, have spread throughout the world. Calvin's thought exerted considerable influence over major religious figures and entire religious movements, such as Puritanism, and some have argued that his ideas have contributed to the rise of capitalism, individualism, and representative democracy in the West.

OKTÓBER HAVI ESEMÉNYEK

Október 4: az istentisztelet utáni ebédet adományozta Kádas Jutka, elkészítette Fejér Anna.

Október 11: az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Fejér Anna.

Október 17: Fülöp Mária nőtestvérünket kísérte utolsó útjára a gyászoló család és gyülekezet.

Október 18: az istentisztelet keretében Antalóczy Petra Anna keresztelőjére került sor. A szokásos vasárnap délelőtti istentisztelet után, Fülöp Mária nőtestvérünk emlékére tartott megemlékező gyászistentisztelet keretében búcsúztunk elhunyt nőtestvérünktől. Az istentisztelet utáni ebédet édesanyjuk emlékére Somogyi Anikó és Kiss Tamás adományozta. Az ebédhez a levest és a süteményt készítette Fejér Anna, a csirkepaprikást Vörös Ilona és Fövenyessy Katalin, a körítést Fövenyessy Katalin, Bordás Piroska és Megyesi Gizella.

Október 24: az 1956-os magyar forradalom emlékére megrendezett Szabadság Serleg Ünnepségen az ünnepi szónoklatot Nt. Kocs-Mayer Julia lelkésznő tartotta. Az ünnepi szónok beszéde után verset mondott Kozák Bori, Vasicsék Réka és Bihari Enikő. Gergely Annamaria hárfaművészről ragyogó játéka, valamint Dr. Tóth Gergelynek és Gilbert Szilviának a forradalomról szóló érdekes előadása emelte az ünnep hangulatát. Az ünnepeket keretbe foglalta Németh Maurusz atya, valamint Magyar-Köpe Gábor lelkész imádsága.

Az ünnepséget után sor került a serlegvacsorára. Az előételt készítette és adományozta Megyesi Gizella, Besze Edith, Herczeg Barbara, Rác János és Kozák Piroska. A vacsorát készítette és adományozta Magyar Ilona, Vörös Ilona és Fövenyessy Katalin. Segített Fejér Anna, Torma Veronika, Rác Erzsébet. A süteményt Gábris-Kozák Ágnes készítette és adományozta. A pénztárt Rác János kezelte.

A Presbitérium szívből köszöni úgy az előadóknak, mint a segítőknek az áldozatos és jól elvégzett munkát!

Október 25: az istentisztelet előtt sor került Cole Karl Wallin és Alexa Juliet Fövenyessy keresztelőjére. Az istentisztelet utáni ebédet, Fejér István 65-ik születésnapja alkalmából, készítette és adományozta Fejér Anna és Fejér Hajnalka.

Herczeg Barbara az ebédek elkészítéséhez 150.00 \$-t adományozott a Nőegylet számára.

OKTÓBER HAVI ADAKOZÓK NÉVSORA:

Theodore & Jacqueline Korosy, N.N.

OKTÓBER HAVI RENDKÍVÜLI ADOMÁNYOK

John & Elizabeth Racz, Bennett Károly emlékére.....	\$ 50.00
Joseph Jakaby, feleségem emlékére.....	\$ 50.00
Zoltan & Piroska Bordas, Bennett Károly emlékére.....	\$ 25.00
Anna Berta, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
N.N., Fülöp Mária emlékére	\$ 40.00
Ilona es Mate Voros, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Matrai család, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 20.00
Zoltan & Piroska Bordas, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 25.00
Istvan & Alice Kadar, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 40.00
Gizella Megyesi, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 30.00
Karl & Katalin Fovenyessy, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 30.00
Thomas & Barbara Herczeg, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Emese Tivadar, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Andras Nagy & Eva Jakab, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 100.00
Joseph & Blanka Hajnal, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
John & Elizabeth Racz, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Piroska Kozak, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Enese Kohlhaas, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Theresa Bennett, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Antonia Cross, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 50.00
Zoltan es Ilona Hajnal, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 25.00
Tom & Jessica Marki, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 30.00
Andrew Magyary, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 75.00
Laszlo & Edith Dittert, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 100.00
Irina Breger, Fülöp Mária emlékére.....	\$ 20.00
John & Elizabeth Racz, Balogh Ernő emlékére.....	\$ 25.00
Andrew Magyary, Balogh Ernő emlékére.....	\$ 25.00

A presbitérium szívből köszöni Somogyi Anikónak és Kiss Tamásnak, édesanyjuk Fülöp Mária emlékére szánt nagylelkű adományt!

*A Presbitérium nagy szeretettel köszön minden adományt és segítséget.
Az Úr Isten gazdag áldása legyen adakozó testvéreinkkel!*

A Presbitérium szeretettel kéri egyháztagjainkat, hogy ne feledkezzenek meg az évi egyházfenntartói járulék befizetéséről, ezzel is támogatva kicsiny gyülekezetünk fennmaradását.

HIRDETÉSEK

- Hirdetjük minden érdeklődő számára, hogy 2009. november 29-én, advent első vasárnapja alkalmából, az istentisztelet keretében kiszolgáltatjuk az úri szent vacsorát.

Hirdetjük azon testvéreink számára, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak eljönni a templomba, de részesülni szeretnének az úrvacsora szentségében, jelezzék ezt vagy a lelkipásztornak vagy valamely presbiternek, és a lelkész háznál is kiszolgálja a szent jegyeket.

- A Nőegylet vezetősége szeretettel kéri asszonytestvéreinket, hogy eladásra szánt háziütemények készítésével és adományozásával segítsék a 2009. november 15-én megrendezésre kerülő Karácsonyi Vásár és Bazár sikeres lefolyását.

GYÁSZJELENTÉS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy **Balogh Ernő**, életének 85-ik életévében, súlyos de türelemmel viselt betegség után, csendesen megtért Teremtő Urához.

Balogh Ernő testvérünket 2009. október 24-en kísértük utolsó útjára.

Imádkozunk, hogy az Úr adjon csendes nyugalommal elhunyt testvérünknek, a gyászoló családnak meg erőt veszteségük elviseléséhez és a feltámadásba vetett erős hitet.

CHURCH ACTIVITIES CALENDAR NOVEMBER – DECEMBER 2009

November 15 Sunday 12:30 PM - *Fall Bazaar*

November 28 Saturday 10:00 AM - *Christmas Cooking Class*

November 29 Sunday 11:00 AM - *Advent - Holy Communion - Thanksgiving*

December 05 Saturday 6:30 PM - *Saint Nicholas Hungarian Sausage Fest*

December 13 Sunday 11:00 AM - *Candlelight Holiday Service*

December 25 Friday 11:00 AM - *Christmas - Holy Communion*

December 27 Sunday 11:00 AM - *Last Worship of Year 2009*

January 3rd 2010 Sunday 11:00 AM - *First Worship of Year 2010*